

Lukáš Vavrečka

Mesopotamis

EDICE
PEVNOST

Mesopotamis

The word "Mesopotamis" is written in a highly decorative, calligraphic serif font. The letters are filled with a fine, stippled texture. The word is embellished with elegant, swirling flourishes that extend above and below the text. Below the word, three interlocking gears of varying sizes are arranged in a cluster, with the largest gear at the top and two smaller ones below it.

EDICE PEVNOST

Lukáš Vavrečka

Mesopotamis

FANTASTICKÁ
ÉPOCHA

Copyright © Lukáš Vavrečka, 2018
Maps © Lukáš Vavrečka, 2018
Cover Illustration © Žaneta Kortusová, 2018
Cover Art © Lukáš Tuma, 2018
Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2018

ISBN 978-80-7557-127-4 (print)

ISBN 978-80-7557-554-8 (ePub)

ISBN 978-80-7557-555-5 (mobi)

ISBN 978-80-7557-556-2 (pdf)

Cínoví vojáčky

Pokrok nelze zastavit. Čím víc snahy lidstvo vynaloží na jeho potlačení, tím bujněji bude vzkvétat. Praktiky potlačující pokrok jsou, jestliže mají být účinné, vždy násilnější než pokrok sám a vyžádají si mnohem více obětí. Nezáleží na tom, do jakého stadia se pokusíme navrátit vývoj lidské civilizace, vše se odehraje znovu, ne nepodobným způsobem a mnohem rychleji než předtím, jelikož lidstvo již má tu zkušenost.

Když vám právě tato slova prakticky od dětství vštěpuje otec vašeho otce, můžete se spolehnout, že se jednoho dne ocitnete mimo zákon.

V mém případě to ani netrvalo dlouho. Nešlo zrovna o prkotinu a rozhodně jsem si nedal záležet, aby se to neopakovalo. Vždycky jsem si ale dokázal spočítat rizika, a hlavně jsem uměl rychle běžat.

Bylo něco po páté, když se za mnou prašnou ulicí vydalo několik hlídačů. V tu chvíli jsem právě nestál o pozornost, natož o to, aby mě prohledali. Takže jsem upaloval.

Vzduch byl suchý a horký. Písek mi skřípal pod nohama. Místní se mátožně ploužili rušnou Vteřinou a já se mezi nimi proplétal.

Hlídači byli jako vždycky ve výhodě. Jim se do cesty nikdo nepletl. Měli obušky a respekt. Já neměl nic. Leda tak kus cínového drátu a o ten tu zrovna jaksi šlo.

Hodlal jsem se nepozorovaně ukrýt do nějaké úzké uličky nebo krámu, jenže tu správnou skulinu pořád ne a ne zahlédnout.

Vyběhl jsem po prkenné rampě na úroveň prvního patra a podél zdi z nepálených cihel se řítit kupředu k nejbližšímu nadzemnímu potrubí pro parní poštu. Tam jsem smykem zabrzdil, několika skoky překonal vzdálenost mezi sousedícími budovami, až potrubí z legované oceli zazvonilo. Středem jednoduchého oblouku jsem vlétl do dvora, kde několik staříků prodávalo lněný damašek a pokuřovalo hašiš.

Získal jsem čas. Hlídači v černých pláštích, s kuklami a brýlemi proti prachu zatím oběhli stavbu nejbližší uličkou plnou hokynářů a beden s datlemi, čočkou, ořechy a fénickým tabákem.

Před vstupem na viadukt jsem stihl kolo cínového drátu zastrčit za opasek a ohnout tak, abych ho za běhu nevytratil. Mohlo ho být dobrých pět, možná šest metrů. Takže takových pět šest měsíců, i kdyby u mě nenašli nic jiného. Těžko bych jim namluvil, že vyrábím cínové vojáčky. Hlídači jsou důslední, čapli by mě a poručili mi, abych je odvedl k sobě. Celý krám by obrátili naruby, jenom aby

zjistili, na co potřebuji zrovna takovýhle parádní drát. Ten, co ho vyvezl i s hromadou suti na roh Pětačtyřicáté soustředné, musel být blázen, nebo měl strach ho za slušné peníze prodat na černém trhu.

Hnal jsem se dál přes viadukt napříč Padesátou minutou Šesté hodiny, nad sebou akorát zabedněné okenice a pět pater fasády. Tři sáhy pod mnou se ve vyhloubeném koridoru rozjížděl řetězový vlak. Na ochozu jsem seběhl schody a seskočil na jednu z kabin. Odkutálem jsem se k okraji a jen taktak, že jsem se zachytil onýtované hrany. Parou poháněné soukolí roztáčelo smyčku tažného řetězu. K němu upevněný vlak si to i s cestujícími lomozil Aramejským distriktem směrem k Davidovu lokomočnímu okruhu a dál do středu, k Babilónu. Pořád ale ne dost rychle.

Z uličky vyběhli hlídači a seskočili na kabiny takových dvacet sáhů za mnou. Ksakru!

Zvedl jsem se a prchal po směru jízdy. Dvakrát nebo třikrát jsem zalehnul, když vlak projížděl pod prkenným přemostěním, a hned jsem zase běžel dál. Po oblých, zaprášených střeších vozů se mi smýkaly podrážky. Přeskakoval jsem z jedné na druhou, až mi noha sjela úplně a já spadl mezi vnější plášť kabiny a stěnu koridoru. Výčnělky pís-kovce mi šeredně sedřely záda. O to víc jsem se tiskl k železnému vozu, abych neutřil další zásah.

„Otevřete!“ křičel jsem dovnitř úzkým okýnkem. Na druhé straně se krčila vyděšená rodinka se dvěma syny.

„Dělejte, otevřete!“

Ale jejich hubený a zpocený otec se rozhodl jinak. Místo aby vzal za kliku a uvolnil průchod visícímu nešťastníkovi, dodal si odvahy a zul si sandál. Protáhl ho štěrbinou a začal mě s ním bázlivě odstrkovat, jako by mu hrozilo, že ho pokoušu. Samozřejmě, že se bál. Bál se, aby se do něčeho nezapletl. Neměl jsem mu to za zlé. Svým způsobem jsem mu rozuměl.

Počítal jsem, že ti tři nahoře mi co nevidět šlápnou na prsty. Nezbyvalo než se pustit v některé z příčných chodeb pro vykládání pošty. Viděl jsem to zhruba takhle: Jestli skočím včas, pořádně sebou mrsknu o kamennou stěnu a nažeru se prachu. Možná si nic nezlomím a poběžím dál. Tohle tělo už ustálo lecjakou ránu, takže proč ne rovnou ránu do zdi. Kdybych se ale pustil pozdě, táhla by mě hrana kabiny jako hadrovou panenku ještě dobrou míli, než by na zastávce ohledali, co ze mě zbylo.

Risknul jsem to a skočil. Tupý úder. Bolest.

Hlava byla nejspíš celá, rameno trochu krvácelo. Po chvíli jsem popadl dech a ohmatal si žebra. Na schodišti byly ženy ve splývavém čádu. Blížily se ke mně a vystrašeně halekaly, sice arabsky, ale s tak úděsným kurdským přízvukem, že jsem nerozuměl ani slovo. Mlčky jsem je odstrčil a drápal se po schodech nahoru.

Budou mě hledat, říkal jsem si. Mrzáka, nebo cáry, to jim chvíli zabere. Protáhl jsem se arkádou kolem jedné z kováren a za rohem vklouznul

do vchodu sklepní čajovny. Do nosu mě udeřil těžký a nasládlý pach opia.

Spoléhal jsem na to, že sem po mně pátrat nepůjdou. Majitelé čajoven obchodovali s ledasčím a tak měli celkem slušné prostředky. A velitelé hlídek by přišli o svou pravidelnou apanáž, kdyby se jejich muži rozhodli neobcházet tyhle podniky obloukem. Nicméně až zjistí, že se neválím v koridoru, budou mě hledat po okolí. S trochou štěstí budu ale tou dobou už dávno v trapu.

Domů jsem se doplahočil krátce po šesté odpoledne. Odhrnul jsem závěs, který odděloval hodinářský krám od mého skromného příbytku, a rozhlédl se. Zdálo se, že Adaja už byla pryč. Na posteli zůstala akorát rozestlaná přikrývka. Okenice byly zabeďněné. Správně. Rovnou jsem zakleknul k vědru. Voda zbyla ještě z předešlého dne. Podařilo se mi stáhnout ze sebe šněrovací košili a omýt si odřeniny.

„Čekala jsem na tebe,“ ozval se hlas za mými zády a já v úleku málem všechnu vodu rozlil.

Neřekl jsem nic. Obyčejně jsem nic neříkal. Adaja si zvykla. Mluvit se má, když je proč. Na to, aby spolu mohli dva lidé tu a tam sdílet obytný prostor, jíst spolu, souložit a prát si svršky, si toho podle mého názoru mnoho říkat nemusejí. Adaja to pochopila. A nebála se. Ani mlčení, ani mne. Což z ní vzhledem k tomu, co všechno se mnou bylo v nepořádku, dělalo svěťici.

Když viděla, jak vypadají moje záda, povzdychla si. Pak se sehnula, aby mi z rány vydrhla písek.

„Proč jsi tu zůstala?“

„Co?“

„Co kdyby mě hledali a našli tě tady?“

„Nějak bych se vymluvila.“

„Nevěřili by ti.“

„Tak ať.“

Mlčel jsem.

„Příště odejdu,“ konstatovala po chvíli, když mi donesla poslední pšeničnou placku. Kousek si utrhla, zbytek podala mně.

Jedl jsem a díval se na ni.

„Usnula jsem.“

Neříkal jsem nic.

„Když jsem se probudila, dostala jsem strach. Chtěla jsem vědět, že jsi v pořádku. Tak jsem počkala.“

Ticho. Přežvykoval jsem. V jedné ruce jsem svíral zbytek placky, druhou se pokoušel odšněrovat a zout si boty. Adaja si ke mně klekla a pomohla mi.

Bosé nohy jsem natáhl před sebe a úlevně zahýbal prsty. Všemi dvanácti.

„Mám jít?“

Pořád jsem nic neříkal. Slunce, přestože jeho západ měl teprve přijít, pomalu sklouzlo za hranu protějšího domu, oranžovo zlaté pruhy světla na kamenné podlaze pohltily stíny. Místnost potměněla.

Adaja se opřela do kolen, vstala a tiše odešla.

Za nějakou chvíli jsem za ní zarazil petlici a vrátil se do kouta, kde ležela špinavá rohož. Na zakrytí poklopu jsem nic lepšího jsem neměl. A ani mít nemohl, pokud jsem nechtěl působit nápadně.

Aramejský a Mittanský distrikt pořád ještě patřily mezi sice nejrozlehlejší, zato ale nejchudší části městského státu. Zatímco v Akkadském a Urartuském distriktu se nosily fraky z nejlepší bavlny, brokátové vesty a kůží se nešetřilo, dál na západ a jihozápad lidi většinou neměli na víc než jednu jutovou košili a jeden pár bot.

Na padesáté míli od Davidova lokomočního okruhu to ještě zdaleka nebylo tak špatné, jelikož tady poušť teprve začínala. Ale jistota je jistota: Místo tkaného koberce jsem měl pouze starou rohož a pod ní víko stlučené z prken. To zakrývalo vchod do... řekněme většího hrobu. Alespoň tak byla ta díra v zemi hluboká.

I s úlovkem toho dne jsem po dřevěném žebříku slezl až dolů do dílny.

Následující dvě hodiny jsem se za pomoci plamene olejové lampy věnoval pomalému nahřívání cínového drátu a zatahování kontaktů mezi manipulátorem, jednoduchým dynamem, přepínačem a děrovací jehlou. To celé dvakrát. Dvakrát soustava pro vysílání a přijímání telegrafické zprávy. Nyní byly úhledné dřevěné kufříky s telegrafními strojky připravené k expedici. Každý v ceně tako-

vých pět set rijálů na černém trhu, anebo taky pět let, kdyby je u někoho hlídači našli. Pro mne jako výrobce by to bylo možná doživotní.

Za mládí mého dědečka bych byl to, čemu se říkálo hacker. Ale od počátku analogového věku, tedy už jedenadevadesát let, znamenal jakýkoliv jiný způsob dálkové komunikace než pomocí klasické pošty nebo kryptexových depeší prakticky totéž, co velezrada.

Ano, byl jsem velezrádce. A ve své geografické oblasti patrně ten nejlepší, za což mohla hlavně dědečkova výchova, jeho důkladné znalosti elektrotechniky a moje následné vyučení se hodinářem.

Bohužel, nebo naštěstí, se toho nějak dopátrala i žena jménem Sariah, pro kterou jsem dělal tuhle zakázku. Předání dle domluvy mělo proběhnout zítra. Opět u orloje na Maialeském náměstí. Tisíc rijálů za dva telegrafní přístroje připravené k napojení na dosud zachovalou podzemní komunikační síť. To už byly jinačí cínoví vojáčky. Stačilo mít představu, kde kopat.

Tenká cívka papíru ve stroji vsazeném do stěny dílny se začala trhaně otáčet. Elektromagnetem ovládaný mechanismus děroval papírovou pásku. Jenže bylo moc brzy. Kish tohle spojení před jedenáctou večer nikdy nepoužíval.

Kufříky jsem postavil stranou. Nářadí jsem naskládal zpět do vestavěné skříně, zavřel ji, zvedl olejovou lampu a nahnul se k pásce s tušením, že něco... něco je setsakramentsky v nepořádku.

nasli me / ber vsechno a utec

Do háje!

Vzhledem k tomu, jak krátký vzkaz poslal, museli být blízko a Kish zastavil dynamo, aby se neprozradil. Jestli se do dvaceti minut znovu neozve, je po všem.

Ticho. Pomalu a obezřetně, abych nepřeslechl příchod nové zprávy, jsem vynášel to nejnutnější z dílny nahoru a skládal do velké hodinářské truhly na dvou kolech. Jestli se slídivové dovtipí, že mají hledat hodináře, budu s touhle bednou nenápadný jako dáma v růžové burce. Navíc slídivové, to nebyli hlídači, ale cvičení žoldáci, kteří ve službách režimu plnili jediný účel: Najít a zlikvidovat. Výjimečně proběhl mezi první a druhou fází úkolu ne zcela humaní výslech zajatce. Bohužel nic lepšího než tuhle truhlu jsem neměl. Čili nezbývalo než doufat, že budu mít štěstí a na žádného z nich nenarazím.

Zajímalo mě, co všechno u Kishe doma mohlo slídivy přivést na mou stopu. Tedy kromě podzemního spojení, které je prakticky nemožné vysledovat, pokud nechcete rozkopat půl distriktu. *Ten kluk na něco zapomněl, něco nezničil. Ale co já vím, třeba bylo všechno jinak.*

Ve čtvrt na dvanáct v noci jsem nabil jednoduchý statický generátor a nastavil hodinový strojek, aby v očekávanou chvíli spustil elektrický výboj. Uvolnil jsem ventil tlakové nádrže se svítiplynem, opustil dílnu a přiklopil víko.

Celých šest minut nato, když jsem noční ulicí vlácel zbytek živobytí směrem k jižní hraně Náměstí Svobody, otrásl blokem vysokých cihlových budov mohutný výbuch.

Ticho a čas analogového věku

Jestliže jsem si z toho, co mě dědeček učil, něco málo odnesl, bylo to vědomí, že lidstvo nezadržitelně spěje k pokroku i zkáze zároveň. A pak také, že věcem, ať už jsou, jaké jsou, se má nechat volný průběh, jinak bude všechno o dost horší.

Když jsme spolu zůstali sami, on bez syna a snachy, já bez rodičů, vyprávěl mi mnoho příběhů. Já jim naslouchal a nechával se unášet velikostí a magií těch významných událostí lidských dějin, které ještě pamatoval. Navracel se čtyřiašedesát let zpátky, do časů, kdy mu nebylo víc nežli mně. Zvláště pak k poslednímu dni digitálního a zároveň prvnímu dni analogového věku, kdy se na východním cípu Náměstí Svobody shromáždilo víc než dvanáct milionů povstalců a utečenců, aby slavili nástup nového věku.

Mezi nimi i Armin Baars, tak se otec mého otce jmenoval. Byl synem nizozemských obchodníků, kteří stejně jako obyvatelé desítek jiných zemí našli útočiště v gigantickém městském státě, budovaném z kamene a nepálených cihel, který příznačně nazvali Mesopotamis.

Za centrum původního pevnostního města si totiž jeho obyvatelé vybrali ruiny válkami vybombar-

dovaného Bagdádu, na jehož základech pak vznikl takzvaný Nový Bagdád. Ten se později stal součástí řídicího centra, Babylónu. Po jeho obvodu následně přibývala mohutná zástavba, a to takovou rychlostí, že Mesopotamis již padesát let před koncem digitálního věku přerostlo přes hranice úrodného meziříčí Eufratu a Tigridu a na počátku analogového věku pokrývalo území od pohoří Zagros na severovýchodě po poušť Nafúd na jihozápadě.

Onoho prvního dne analogového věku, jemuž se dodnes říká Den ticha, zaznělo poslední veřejné vysílání pro masu. Poslední vysílání pro pravděpodobně největší masu, jaká se kdy v historii lidstva ocitla v jeden čas na jednom místě. Tehdy, říkal dědeček, když projev skončil, bylo poslední zařízení umožňující zvukový přenos, stejně jako všechny ostatní stroje napájené elektrickou energií, odpojeno. Generátory elektrického proudu byly zničeny.

Zavládlo ticho.

Odtud získal onen převratný den své jméno.

Následná komunikace už probíhala pouze ústně. Od člověka k člověku. Nebo formou depeší, pro něž se desítky let budovala síť poštovních potrubí napříč celým městem.

Pamatuji si, že jsem si nedokázal představit, jak moc musel být dědečkův věk odlišný, jelikož ten náš jsem nepovažoval za právě nehlukný. Mé dětství i dospívání provázely neutichající lomy řetězových vlaků, mechanických orlojů a chrámů vydechujících páru a saze.

„Vyprávěj mi o tom tichu, dědo,“ škemral jsem, choulil se pod ovčí kožešinu a její pach se mi vrýval do vzpomínek, stejně jako náhlý noční chlad po rozpáleném dni, tolik charakteristický pro pouštní distrikty. Dědeček mě uložil ke spánku a zhasil knot olejové lampy, jelikož olej byl drahý a my museli šetřit.

„Dobře, ale pak už budeš spát, slibuješ?“ ujišťoval se.

O necelých šest let později zemřel na rozedmu plic a mně možná příliš pozdě začalo docházet, že v jeho slovech nebyla láska k novému věku. Ne. Bylo to varování.

Nyní mi bylo pětatřicet a za sebou jsem táhl velkou truhlu plnou hodinářského nářadí a součástek, které podepíralo falešné dno. Pod ním leželo papírem obalené mé tajemství, dva telegrafní kufříky a spousta, spousta jednoduché, po domácku vyrobené elektrotechniky.

K cíli zbývalo ještě několik mil. Někde v půli cesty mezi centrem městského obvodu Ukhaidir, kde stála starobylá pevnost, dnes sloužící coby vězení, a Davidovým lokomočním okruhem, mi začaly docházet síly. Noc byla chladná, měl jsem hlad, žízeň, byla mi zima, a navíc mě už hodnou chvíli někdo sledoval.

Víc než hodinu se za mnou táhl jako stín. Prozrazoval ho jenom písek a jeho ustavičné skřípění pod podrážkami bot.

Sešel jsem z jedné ze Vteřin, dlouhých rovných ulic natažených od Davidova okruhu k okraji, a proplétal se i s truhlou uzounkými, spleťitými uličkami mezi domy uvnitř bloků, procházel jsem pod viadukty a potrubím, křížoval dvorky, schovával se v podloubí a pokoušel se neztratit směr. Vedl jsem svého pronásledovatele nocí a stále ho neztrácel. Až těsně před návratem na rovnou trajektorii jedné ze Vteřin jsem se zastavil a náklad nechal stát na místě. Rozhlédl jsem se. Nikde nikdo. Ticho. Jen vzdálený monotónní hluk strojů a soukolí, vycházející ze zdejšího chrámu.

Zul jsem si boty a opatrně si to našlapoval zpět k arkýři. Za ním se nacházel další průchod do dvora. Tam jsem na chlápka vyskočil a dřív, než se mohl uhnout a rozběhnout se do temnot, jsem ho chytil pod krkem.

„Dost, dost!“ žadonil chraplavě. „Nic nemám! Nech mě být!“

„Proč mě sleduješ?“ sykl jsem na něj. Držel jsem ho u zdi, pravačku napřaženou proti jeho náhle poněkud stařeckému obličejí.

„Mám hlad,“ sípal muž otevřenými ústy s křivými, zkaženými zuby a brada pokrytá šedým plnovousem se mu chvěla.

„To máme všichni,“ odsekl jsem.

„Nech mě být, nic nemám, ani jídlo, ani peníze.“

„A co je tohle?“ vytáhl jsem mu z kapsy měkký, poloprázdný váček a zamával mu s ním před nose.

„Ne! Neber mi to, to je všechno, co mám!“

Ani jsem váček nemusel rozvazovat, stačilo přičichnout. Tabák, a ne zrovna dobrý.

„Nechám tě na pokoji, když mě nebudeš sledovat. Ale jestli tě za sebou ještě jednou uvidím...“ přitlačil jsem na hrtan a pěst přiblížil k jeho očím.

„Nebudu, přísahám,“ chrčel.

Pustil jsem ho. Sesul se k zemi. Mrsknul jsem po něm tabákem a otočil se zpět.

Má truhla stála, kde jsem ji nechal. Ještě několikrát jsem se ohlédl, ale stařík už odvahu nebral.

Pokračoval jsem v cestě po Vteřině ještě dobré dva bloky, než jsem mohl definitivně zastavit. Bylo právě půl šesté ráno. Za okamžik začne svítat.

Za dřevěnými okenicemi černo. Přítel Hanif ještě spal. S ním pravděpodobně i jeho žena a děti. Jenže já neměl na vybranou. Slabě jsem zabušil na dveře a pak vyťukal svoje jméno. Tuhle binární šifru Hanif dobře znal. Za okamžik už jsem zaslechl šramocení klíčů.

Skulina ve dveřích se rozevřela.

„Co se stalo?“

„Dostali Kishe.“

Přítel uvolnil bezpečnostní řetěz a vpustil mě dovnitř. Skřípění kol mého zavazadla po kamenné zemi probudilo Hanifovu ženu Gulab a následně i děti zahrabané do zvířecích kožešin. Hanif za mnou pokradmu vyhlédl do ulice a opět zavřel.

„Nějak ho vystopovali,“ vysvětloval jsem, když mi v hliněné misce donesl trochu pitné vody. „Stal bych si poslat krátkou zprávu, abych zmizel.“

„Takže ho překvapili.“

„Určitě. Už se neozval.“

Hanif zavřel oči.

„Asi si dělal poznámky,“ pokračoval jsem.

„Myslíš, že...“

„Ne, o tobě nic nevěděl. Alespoň já mu nic neřekl.“
Viditelně si oddechl.

„O mně věděl všechno, možná si napsal adresu,“ usrkl jsem vody. „Teď už je to jedno. Dílnu jsem odpálil. Z toho, co po ní zbylo, těžko něco poznají.“

„Takže teď nemáš kam jít,“ vytušil Hanif.

„Potřebuju se jenom vzpamatovat, nebudu tu dlouho. Nechci na tebe upozornit,“ rozhlédl jsem se po rodince, choulící se v koutě. Gulab hladila okaté dcery i hochy po vlasech. Pak vstala, noční košili shrnula ke kotníkům a donesla mi tabák. S díky jsem přijal.

Byl to dobrý tabák. Jinačí, než jaký měl ten žebrák. Takhle chutnalo lepší zboží z Fénického distriktu.

„V poledne mám schůzku se Sariah.“

„Tam se teď nesmíš vracet. Jestli se kolem hodláš produčirovat...“

„Ne. Potřebuju si poslat zprávu.“

„Telegraf ti teď nerozjedu, je pozdě,“ vrtěl Hanif hlavou. „Kromě toho, ode mne se k nikomu ze svých...“

„Nechci tvůj telegraf.“

Příteli zacukalo v koutku, ale nebyl to úsměv.

„Ty jí chceš poslat kryptex?“

„Co jiného mi zbývá?“

Zvedl obočí.

„Jsi napojený na potrubní poštu, ne?“

„No, to jsem,“ přikývl.

Vyfoukl jsem obláček dýmu.

„Sám jsi řekl, že nikoho z nich neznáš. Nic tě s nimi nespojuje. Stačí, když to bude vypadat jako běžná obchodní pošta. Objednala si u tebe nové boty, to už stojí za depeši.“

„Nelíbí se mi to.“

„Nic jiného nechci. Sejdu se s ní sám.“

„Kde?“

„Na Náměstí svobody. Tam budeme nejméně nápadní.“

„Dobře. Dělej, jak myslíš.“

„Děkuju,“ poplácal jsem Hanifa po rameni a nechal se odvést ke stolu. Tam jsem napsal vzkaz:

Vaše boty jsou připravené. Vyzvedněte si je prosím v poledne ve stánku vedle hodináře na rohu 41. soustř. a 7. hodiny. Děkuji.

„Myslíš, že to pochopí?“ pochyboval přítel.

Poukázal jsem na to, že jestli ji napadne schránku otevřít smlouvenou šifrou, bude jí přece všechno jasné. „Jestli to na překladišti zadrží a později otevřou univerzálem, najdou jenom běžný obchodní vzkaz,“ dodal jsem.

„Dobře, dobře. Dej to tam.“

Hanif mi podával úzký válec z lehké a odolné slitiny namodralé barvy, asi dva palce v průměru,

sedm palců na délku. Kryptex byl opatřený těsnícím vějířkem a dvěma kluznými kroužky eliminujícími tření o vnitřní stěny potrubí. Prostřední částí pouzdra obepínalo sedm a devět měděných číselníkových skruží. Po straně proti sobě ležely viditelné rýsky. Nastavil jsem sedmimístný kód, vložil smotaný vzkaz pod otevřené víko, zaklapl a náhodně pootáčel skruže číselníků. Na devíti tenkých číselnících jsem nastavil výsledné souřadnice čili číslo okruhu a pak Hodinu, Minutu a Vteřinu.

Univerzální klíč, kterým se dalo pouzdro otevřít z boku, měli jenom slídivové a vládní orgány Velké rady. Jinak byla depeše, uložená v kryptexu o deseti milionech kombinací, dokonale strážným tajemstvím.

Hanif si ode mne pouzdro vzal, vložil jej do vodorovného potrubí, utáhl vzduchotěsné víko a po obou stranách otočil masivními ventily. Tlak páry z nejbližšího chrámu se vehnal do odchýlené smyčky a odpálil mou depeši směrem k překladišti. Což byl jen další chrám na této lince, sloužící, stejně jako všechny ostatní, k nepřetržitému provozu výkonných parostrojů. Tam zprávu přesměrují k centrále v adresátově okruhu a odtud ji na místo určení do hodiny osobně doručí kurýr.

Ubalil jsem si ještě jednu cigaretu. Hanif zatím odešel do dílny, Gulab připravovala dětem snídani. Já dokouřil, posnídal s nimi a pak se vydal hledat povoz, který by mě i s truhlou odvezl na místo určení.

V době, o které vyprávím, tedy v jednadevadesátém roce analogového věku, činil poloměr Mesopotamis již něco přes tři sta mil. Městský stát se tak na jihovýchodě dotýkal Perského zálivu, na severu pohltil Urmijské jezero, na severozápadě Charrán a na západě a jihozápadě vbíhal do syrských a arabských pouští. Kromě toho mu byly z rybolovných a zemědělských důvodů na západě předsazeny městské kolonie: Fénický distrikt, který obepínal část pobřeží Středozemního moře a sdružoval pod sebe mimo jiné Damašek, Arwád a Byblos, a menší Jutský, jinak také Hebrejský distrikt s centry v Jerichu a Jeruzalémě.

Díky kruhovému charakteru Mesopotamis bylo možné pojímat celé město jako jeden velký ciferník, kde ulice tvořily jednak soustředné kruhy číslované od nejmenšího po největší, jednak poloměry totožné s polohami rafičky na klasických hodinách. Dvanáct hlavních magistrál rozdělovalo Mesopotamis na dvanáct rovnoměrných územních celků. Každý z nich pak protínalo padesát devět o něco menších ulic čili Minut, mezi nimiž pak od Davida okruhu směrem k okraji ležel i stejný počet Vteřin.

Domy ležící na Hodinách, Minutách, Vteřinách a Soustředných ulicích tvořily jednolitě bloky navzájem spojené nadzemními tunely a viadukty. Tyhle budovy byly propojeny potrubní poštou. Ostatní neměly to štěstí.

Náměstí svobody ve skutečnosti tvořila nezastavěná třicetistupňová výseč mezi sedmou a osmou hodinou, ze západu ohraničená Chammurapiho lokomočním okruhem, na severovýchodě protnutá okruhem krále Davida.

Na ostrém slunci a silném větru, kterému na náměstí o přibližné rozloze ostrova Kypr nic nebránilo v rozletu, jsem čekal asi hodinu. Až jsem mezi trhovci, jejich pomocníky, dětmi a hromadou kupujících zahlédl elegantní dívku s černými vlasy a výraznými semitskými rysy, jak si u vedlejšího stánku za přísného dohledu ženy v černém čádoru vybírá z bedny pomerančů ten nejzralejší.

Doprovázeli ji dva. V upnutých nohavicích, úzkém tmavě hnědém svrchníku s výraznými klopami a v kožených rukavicích bez prstů. Košile měli v tom horku rozepjaté do půl hrudi. Za chvíli byli u mě.

„Tohle jsou Katriel a Penuel,“ představila prakticky identické, několik dní neholené muže.

„Noam Baars,“ sdělil jsem své jméno a potřásli jsme si pravicí. Ve zkratce jsem vylíčil, co se stalo s mým krámem a proč. Ani jeden z nich nejevil známky překvapení. Nejspíš něco tušili, když jsem na poslední chvíli změnil místo setkání.

„Jdeš tedy s námi,“ oznámila Sariah neutrálně.

Rozmýšlel jsem se. Ať už měli v plánu cokoliv, neměl jsem moc na výběr. Mohl jsem prodat své dva telegrafy, odkoupit nějaký zašlý hodinářský krám v jiném distriktu a po čase možná znovu začít vyrábět stroje pro ty, kteří pro svou činnost potřebovali nezákonné spojení.

Nebo jsem je mohl následovat. Nebyl důvod domnívat se, že mě za rohem předhodí hlídačům. Přinejmenším to byla pro začátek docela slibná vyhlídka. Mohl jsem jen doufat, že mě na čas ukryjí a třeba mi i pomůžou najít vhodné místo k přesídlení.

Přikývl jsem. Sariah mi podala agal a gutru, abych si zahalil tvář, a nastavila dlaň, zatímco muži se chopili mého zavazadla. Protáhla mě mezi hokynáři a široké nohavice i rukávy jejího bělostného oděvu, sepjatého koženým opaskem, neustále ukazovaly směr větru.

Za necelých deset minut už jsme usedali na velbloudy ověšené nákladem.

„Schováme se v Damíru. Počkáme den dva, nabereme zásoby, shromáždíme lidi a přesuneme se do Sinjaru.“

„Do Sinjaru?“ neubráníl jsem se překvapení.

„Tam je naše základna.“

„Čí?“

„Pochopíš.“

O místě jménem Sinjar jsem slyšel jen párkrát. Oblast v srdci Aššurského a Urartského distriktu ležela dobrých tři sta, možná tři sta padesát mil severně od Ukhaiduru a Damíru, a to prosím vzdušnou čarou. Jenže z téhle části Mesopotamis se na Sinjar nikdo přímo nedostane. Musel by totiž přes Babilón, a ten byl běžným civilistům nepřístupný.

Neříkal jsem nic. Myslel jsem na Adaju a na to, jak ještě dnes objeví výbuchem zdemolovaný hodinářský krám a s ním i můj příbytek, a jak bude

spekulovat, jestli tam skončila nebo neskončila má nevděčná, mlčenlivá existence. Bylo mi té ženy líto, oblíbil jsem si ji a ona si bůhvíproč oblíbila mě. Na okamžik se mě zmocnilo dojetí nad tím, že když odjedu na Sinjar, už se nejspíš nevrátím.

Velbloud, kterého mi Sariah opatřila, napřímil nejdřív zadní, pak přední končetiny a zdvihl mě do výše. V tu chvíli se odkudsi z východu ozvala střelba.

Mezi trhovci se prodíraly desítky hlídačů v dlouhých černých pláštích, vysokých kožených botách, kuklách a okrouhlých ochranných brýlích, tolik připomínajících exempláře, které podle dědečka kdysi nosívali muži řídící vzdušné stroje. Většina hlídačů, ať už přicházeli pěšky nebo přijížděli na koních, třímala v ruce zbraně.

„Někdo nás prozradil!“ křikla Sariah.

„Mizíme!“ zavelel Penuel a já popohnal velblouda vpřed.

Davidův okruh

Trhovci se v reakci na výstřely schovali za své stánky nebo si lehli na zem. Rukama si poněkud zbytečně chránili hlavy a ve strachu cosi křičeli. Arabsky, kurdsy, hebrejsky, španělsky a dalšími snad dvěma tucty jazyků.

My stočili zvířata ze Sedmé hodiny stranou do prostorné Jednačtyřicáté soustředné. Katriel přede mnou, Penuel se Sariah za mnou.

„Rozdělili se!“ křikl Penuel.

„Chtějí nás obklíčit!“ volal jsem vpřed na Katriela.

Penuel a Sariah z pouzder vytáhli své zbraně a kryli nás před pronásledovateli. Dali nám čas. Skupina pěších a dva jízdní hlídači za námi se nechali zastrašit a volili strategii ústupu.

Byli jsme ale stále příliš pomalí. Napadlo mě jediné, zbavit se zbytečné zátěže. Pokusil jsem se odepnout přezku popruhů s nákladem. Ale marně. Zasekla se.

V té malé chvílce nepozornosti se na mě z vedlejší uličky vyřítil jeden z černooděnců na koni. V obavě ze srážky odklonil svého koně po našem směru. Pak se ale vymrštil ze sedla a skočil přímo na mě.

Jen taktak, že jsem se udržel. Musel jsem se ho setřást. Uvolnil jsem ruku z oprati a loktem prudce udeřil za sebe. Ostrý kloub zasáhl hlídače do žeber. Muž se chytil mé košile. Poplašený velbloud přidal na rychlosti.

Hlídač vytáhl nůž. Volnou rukou jsem mu zkroutil zápěstí tak, aby čepel mířila stranou od mých očí i zvířete. Švihl jsem hlavou vzad a temenem uštědřil nepříteli ránu mezi oči. Nepustil se. Nicméně využil jsem jeho zmatení a ještě jednou zabral. Jeho zápěstí vydalo ošklivý zvuk, jako když se rozlouskne ořech.

Upustil nůž. Já ho zachytil.

Bodl jsem nezvaného jezdce do stehna a shodil ho stranou mezi hliněné vázy u vchodu do jednoho z krámů.

Hnal jsem velblouda vpřed podél koridoru pro řetězový vlak a krví zmazanou čepelí se pokoušel odříznout popruhy s nákladem. Šlo to ztěžka, kvalitní kůže kladla odpor. Vtom jsem postřehl, že mezi Sariah a Penuela se vklínil jeden z jezdců, tvář zhyzděnou rozštěpem horního rtu. Přetahoval se s Penuelem o zbraň. Ta vystřelila a projektil odštípl kus nepálené cihly z viaduktu přede mnou. Skupina dětí, která právě vbíhala do cesty, díky tomu varování alespoň rovnou nabrala zpátečku a schovala se.

Sariah se pokusila vyhnout výpustím páry. Ihned za nimi ovšem vystupovala nad povrch soukolí stroje pohánějícího tažný řetěz. Sariah zbrzdila a zařadila se za bojující dvojici.

Zhoupl jsem se a podrážkami se opřel do sedla na zvířecím hřbetě. Odrazil jsem se a skočil. Podařilo se mi zachytit se hrany přemostění s potrubím. Velbloud s nákladem uháněl jako splašený dál beze mne. Vyšvihl jsem se nahoru, přeběhl ke straně a pokračoval po ochozu ve zdi. Ten se drolil jako křída. Předemnou i za mnou křičeli trhovci a třesky výstřely.

Podemnou se na koni hnal ten hlídač s rozštěpem, vedle něho Penuel. Muž se držel velbloudího postroje a pokoušel se vytlačit Penuela i se zvířetem do propasti mezi projíždějícím řetězovým vlakem a stěnou koridoru.

Seskočil jsem z ochozu hlídači přímo za záda. Dlaněmi jsem ho udeřil z obou stran do uší, a to zabralo. Obtočil jsem paži kolem jeho krku, sevřel ho a ze všech sil mu bušil pěsti do spánku, dokud nezměkl jako vosk. Pak jsem ho pustil a muž se svezl mezi velblouda a koně. Stále zaklíněný ve třmenu se zmítal pod údery zvířecích nohou.

Penuel zamířil na napnutý popruh třmenu a zmáčkl spoušť. Popruh se utrhнул a černooděnc i jeho škleb zůstali za námi.

Přitáhl jsem koně za uzdu, aby nás dohnala Sariah. Její zvíře bylo raněné. Pomohl jsem jí přeskočit na své.

„Co jsi udělal?!“ křičela na mě, ale v jejím hlase nebyla zlost. Jenom obavy.

„Nic! Co bych měl udělat?!“

„Tak proč nás nahání celá četa?!“

„Nemám tušení! Myslel jsem, že jdou po vás!“

Na to už Sariah nic neřekla. Nejspíš si myslela svoje.

Společně i s Penuelem jsme dohnali Katriela vpředu. Jeho ruka krvácela, ale přesto se mu podařilo přivlastnit si dalšího z koní. Tělo jeho pána nás právě dole míjelo, vklíněné mezi střechy vlakových kabin.

„Díky, že jsi ho ze mě sundal, dobrá práce,“ utrousil Penuel mým směrem. „Popravdě, myslel jsem,“ zhodnotil, „že spíš budeme zachraňovat tebe, ale...“

„Přišel jsem o všechno zboží a úspory,“ zavrčel jsem, abych ho přerušil.

„Dostaneš dobře zapláceno. Když o to budeš stát. Ale myslím, že peníze teď chvíli potřebovat nebudeš,“ konstatovala Sariah a sevření jejích paží zesílilo.

Nechali jsme velbloudy jejich osudu a po dvou na každém z koní směřovali, jak nejrychleji to šlo, vedlejší uličkou podél Jednačtyřicáté soustředné.

Nedaleko odtud jsem se setkal se Sariah poprvé. Obcházel jsem právě kolem středu Maialenského náměstí. Tomu vévodil složitý bronzový orloj ohraničený kamennou zídkou s půdorysem ozubeného kola. Ve skutečnosti šlo o gigantickou armilární sféru, jejíž spodní polokoule se nořila pod úroveň náměstí. Dvanáct do sebe vsazených

leštěných kruhů, z nichž nejmenší měl v průměru dva metry, se otáčelo kolem různě nakloněných os. Vše poháněl některý z parních strojů v útrokách protějšího chrámu, tedy stavby tvořené převážně železnou konstrukcí, mohutnými nosníky a plochami kovaných mříží, které obepínaly původní stupňovitý minaret z nepálených cihel. Po obvodu jeho hlavní věže pak místo menších věžiček čnely do výše úzké komíny chrlící saze.

Stroj přede mnou ukazoval datum, čas v hodinách, minutách a sekundách, fázi měsíce, polohy planet a blížící se slunovrat. Ostatně jako kterýkoliv jiný orloj v Mesopotamis.

Mým úkolem bylo zajišťovat, aby stroje fungovaly správně. Otevírat železný poklop po straně, scházet po žebříku do jejich útrob chráněných před všudypřítomným pískem, promazávat hodinové mechanismy a vyměňovat opotřeбенé součástky.

Důležité také bylo sledovat a porovnávat údaje, jež přicházely potrubní poštou z Uru. Tam sídlil Gilgamešův institut, hold více než pět tisíc let staré sumerské civilizaci. Právě v ní se zrodilo měření úhlů, času a polohy za pomoci sexagezimální číselné soustavy, tedy základní principy, kterými se řídil živoucí mechanismus Mesopotamis.

Institut měl na starosti vše od astronomie po udávání přesného času a synchronizaci pohybu lokomočních okruhů. Pokyny ke změnám nebo kontrole nastavení se skladovaly ve zvláštním opancéřovaném boxu pro příchozí kryptexy, jež

mohl otevřít jediné hodinář. Některé z větších orlojů byly na potrubní poštu dokonce přímo napojeny.

Chystal jsem se právě otevřít poklop a zmizet pod povrchem náměstí, když jsem si všiml, že na druhé straně, za pomalu se otáčejícími bronzovými prstenci, stojí elegantní, téměř sošná ženská postava v bílém a upřeně mě pozoruje.

Díval jsem se do jejích očí a na okamžik zapomněl na čas, na stroj, na svůj účel. Aniž by ze mne spustila zrak, začala armilární sféru obcházet. Suchý horký vítr zmítal jejími vlasy a já vyčkával, strnulý jako myš před zjevivším se plazem. Ale nebyl v tom strach. Jen cosi jako pokora, úcta k něčemu, co mě od první chvíle přesahovalo. Možná krása, možná duševní síla, možná obojí.

„Ty jsi hodinář,“ pronesla. Nebyla to otázka. Jen melodickým hlasem konstatovala, co bylo nabíledni. Ale když ta slova vycházela z jejích úst, nabývala na mnohem hlubším významu.

Přikývl jsem.

„Jak se jmenuješ?“

„Noam Baars.“

Ticho. Jen vítr a řeči kolemjdoucích.

Nedovolil bych si odvrátit se, ukázat jí záda. Čekal jsem.

„O něco tě požádám,“ konstatovala. „Přijď sem znovu zítra, ve stejnou hodinu. Budeme potřebovat tvoji pomoc. A nechceme to zadarmo.“

Přikývl jsem.

„Nezeptáš se, kdo jsme?“

„Ne.“

„Ani o co nám jde?“

„Ne. Přijdu zítra.“

„Jak je libo.“

Ticho. Její semknuté rty a oči, které nemrkaly.

„Jaké je tvé jméno?“ osmělil jsem se.

„Sariah.“

Opět a naposledy ticho.

„Takže,“ uzavřela, „na viděnou, Noame Baarsi.“

Učinila několik kroků zpět, pak se otočila a za okamžik zmizela mezi prodejci hroznového vína a mittanské cukrové řepy.

Následujícího dne jsme se samozřejmě potkali na témže místě. Cítil jsem, jako by se přede mnou otevíral nový, nepoznaný svět, odkud ke mně záhadná Sariah natahovala útlu dlaň.

Zdálo se, že je dobře informovaná. Buď ona, nebo někdo jiný, musel už pěknou chvíli sledovat, čím se po nocích zabývám a co prodávám.

Řekla, že chce dva telegrafy, na zkoušku, řekla za kolik, řekla kdy a předala mi šifru i souřadnice. Důvěřovala mi. Sám jsem netušil proč. Snad spoléhala na hackerskou čest nebo nevím co. Možná měla všechno promyšlené mnohem dál, než kam tehdy sahala má představitost.

Každopádně telegrafy byly v tahu a s nimi všechno, co jsem do té doby vlastnil. Zůstaly mi jen šaty, boty a kůň, o kterého jsme se nyní dělili.

Katrielovi v ruce uvízla střela, nejspíš odražená od zdi. Jakmile jsme si byli jisti, že jsme v bezpečí, zastavili jsme, aby si mohl ošklivě poraněnou paži pevně ovázat bavlněným šátkem.

Když jsme se pak vynořili z boční uličky, abychom křížovali jednu ze Vteřin, došlo mi, že jsme se obloukem vrátili přesně na místo, odkud jsem ještě to ráno vycházel, abych si sehnal odvoz na náměstí.

Ulice byla plná lidí, většina jen postávala, jiní si hledali lepší místo, aby viděli na dům, u něhož hlídkovaly stráže v černém.

„Nedívej se tam,“ špitla Sariah a já si přitáhl gurtu, aby mi clonila tvář.

Otočit koně zpátky by bylo příliš nápadné. Pořád tu ještě byla možnost, že už nás zahlédli.

Pomaloučku jsme křížovali ulici. Plynule jsme zmizeli za protějším rohem. Stráže pouze zaznamenaly pohyb, ale v opodál projíždějících koních díkybohu nepoznali koně jiných hlídačů.

Vyvázli jsme a dál se ubírali k Damíru, ale ve mně zůstal tíživý pocit. O to tíživější, že dům, před kterým hlídkovali, jsem znal. Ve stínu dveří jsem zahlédl jednoho ze slídilů. Charakteristický černý plášť s kápí vlál v mírném větru, ruce v kožených rukavicích, masivní brýle s kulatými mosaznými obroučkami a kouřovými skly se zaleskly a já věděl, že s Hanifem ani jeho rodinou se už nikdy nesetkám.

„Co se děje?“ zeptala se Sariah, když postřehla můj trpký výraz. Stručně jsem jí to vyložil.

„To by vysvětlovalo, proč si na nás počíhali,“ zhodnotila. „Depeši nikdo neotevíral, místo setkání se museli dovědět jinak,“ řekla a mně nezbylo než jí dát za pravdu.

Strach z technologie bývalého věku hnal společenství k vytvoření komunikační sítě, která nevyžadovala žádný signál, datové toky, žádné jednoduše napadnutelné nebo zkopírovatelné databanky. Jednalo se o nejobtížněji zneužitelný komunikační systém. Když nebyla výchozí ani cílová souřadnice na centrále nahlášena jako podezřelá, nebyl důvod kryptex otevírat.

„Vypadá to,“ pokračovala dívka, „že tvůj kámoš Hanif nás prásknul.“

Nechtěl jsem si ani představit, jakými prostředky z něj dostávali, kam jsem od něj odjížděl a s kým jsem se měl setkat. Hanif byl tvrdý chlap. Čestný do morku kostí. Museli mu sáhnout na děti, jinak by mlčel až do hořkého konce. Jenže ten ho nejspíš neminul tak jako tak, soudě podle přistavených már.

„Svině,“ ulevil jsem si a Sariah tak nějak žensky a intuitivně věděla, že nemyslím Hanifa, ale služebníky režimu.

Nechápal jsem to. Jak se k němu mohli dostat? Kdo mohl vědět, že půjdu zrovna za ním? Mohl v tom mít prsty ten žebrák, co mě sledoval? Mohl to být slídil v přestrojení? Asi těžko. Slídilové jsou nejlepší z nejlepších a tenhle měl zuby jako z lékořice a dech zněl jako zanesené potrubí. I tak jsem ho měl umlčet. Možná jsem jenom paranoidní, ale přece jenom...

„Někdo po tobě jde,“ konstatovala Sariah.

„Nevěřil jsem ti to.“

„Ale už mi věříš.“

„Možná. Stejně to nedává smysl. Jsem jenom hodinář. Hodinář, co to umí s obvody.“

„Na takového se pošlou dva tři hlídači a po hackerovi se slehne zem. Pojde někde v klidu a horku věžeňského labyrintu. Ale nepošlou na něj celou jízdni četou.“

„To asi ne,“ zhodnotil jsem.

„Takže jim Hanif řekl i to, že se máš setkat s námi.“

Mlčel jsem a někde v hloubi jsem truchlil, za Hanifa, Gulab a jejich děti, a taky se kál, jelikož mi bylo jasné, že kdybych se o Sariah slovem nezmínil, měli bychom teď své velbloudy, já své úspory, nářadí a součástky a Katriel by nebyl raněný.

„Ale to nevádí,“ dodala.

Ohlédl jsem se na ni.

„Slídlilové už dávno vědí, kdo jsme,“ vysvětlovala. „Jen nemají tušení, kde právě jsme. Také nevědí, kolik nás je, a hlavně, co máme v plánu.“

Zbytek cesty do Damíru, který se rozkládal kolem průsečíku východní hrany Náměstí svobody a Davidova lokomočního okruhu, jsme ujeli ještě před setměním.

Ráz městské zástavby se zde prudce změnil. Jednolitě bloky několikapatrových budov nahrazova-

ly rozložitější paláce, arkády a terasovité zahrady. Stupňovité stavby čtvercových půdorysů, sloužící nejruznějším institucím, vystupovaly z kalného ovzduší syčeného párou a sazemi.

„Odtud se řídí každoroční Ištařiny hry,“ vysvětlovala Sariah.

„O těch už jsem něco slyšel.“

„Tady se začínají všechny závody. Hlavně velký hodinový závod vozů.“

„Hodinový, protože mezi Sedmou a Osmou hodinou?“ hádal jsem.

„Přesně tak. Sto mil dlouhá trasa napříč náměstím Svobody podél Davidova okruhu.“

„Taky se tu pořádají největší zápasy lidí a zvířat,“ dodal se zaujetím Katriel.

„S bratrem jsme tu jednou vyhráli na sázkách slušné peníze,“ zasmál se Penuel.

„My ale musíme k Apolloniovu orloji. Tam celoročně probíhá trénink strategických disciplín.“

„O Apolloniově orloji jsem už taky slyšel,“ řekl jsem, ale neměl jsem tušení, jaký dojem ve mně zanechá pohled na jednu z nejdůmyslnějších hodinářských staveb v Mesopotamis. Tedy dokud jsme nestanuli přímo před ní.

Nikoliv další armilární sféra, ale gigantický sférický trojúhelník se vypínal do výše před Ištařiným palácem, na rozlehlém prostranství zčernalém od sazí a mouru.

Základní časový údaj určovalo jediné z poloviny bronzově, z poloviny kobaltové rameno, které se otáčelo podle jednoho z vrcholů. Opisovalo